

Anna-Maija Juuti – 50 vuotta opettajankoulutuksen näköalapaikalla

Kuopiossa syntynyt Anna-Maija Juuti, o.s. Väätäinen, muutti vuonna 1951 viisivuotiaana Savonlinnaan myymäläapulaisena työskentelevän äitinsä kanssa. Pikku perhe perusti kotinsa Heikinpohjantie 15:een, joka oli tuolloin Heikinpohjassa olleista kahdesta kerrostalosta toinen. Taloissa asui enimmäkseen monilapsisia perheitä, niitä, jotka kasvattivat suuret ikäluokat. Silloinen talonmies livari Aaltola on muistellut, että Heikinpohjan aravataloissa asui parhaimmillaan noin 150 alle viisitoistavuotiasta lasta. Kerrostaloilta nousevalla mäellä oli Kuninkaankartano, enimmäkseen luonnontilaisena. Ainoat rakennelmat alueella olivat vanhat ladonpohjat ja maakellarit sekä nykyisen omenatarhan paikalla sijainnut aitaus, jossa kaupungin hevosmiehet käyttivät hevosiaan laitumella.

Lasten elämää Heikinpohjassa 1950-luvulla

Ympäristö palveli mitä parhaiten leikkiryhmiä, jotka koostuivat eri-ikäisistä lapsista. Siinä ryhmässä, johon Anna-Maija kuului, oli viitisentoista noin 7–11-vuotiasta lasta. Heistä useimmat olivat lähinaapureita Heikinpohjasta ja pari lasta Palomäeltä. Keväisin ja kesäisin retkeiltiin Kuninkaankartanonmäellä ja seurailtiin luonnon tapahtumia, kukkien puhkeamista ja marjojen kypsymistä. Kuninkaankartanonmäen alue oli pienen lapsen silmissä mittaamattoman suuri, ja kerran Anna-Maija ystävänsä kanssa jopa eksyi. Kotiin löytääkseen lapset istuivat kalliolle ja lauloivat: ”Ystäväsä lapsien, katso minuun pienehen...” Sitten he lapsen uskoonsa turvaten kävelivät koteihinsa. Vadelmien keruuretkillä piileskeltiin maakellareiden viileydessä auringon paahdetta, nuuhkittiin seinistä huokuvaa maan tuoksua ja maisteltiin marjasaaliita.

Leikkiperinne välittyi ryhmän sisällä. Anna-Maija ei muista, että mitään leikkejä olisi opittu aikuisilta. Hypättiin ruutua, leikittiin hippasta, kirkon rottaa ja kymmentä tikkua ja pelattiin seinäpalloa talonmies Aaltolan harmiksi. ”Pistän teijät pesemään hammasharjalla seinän, jos vielä pellaatte”, oli talonmies komentanut lapsilaumaa. Toisinaan leikit ulottuivat Heikinpohjan ulkopuolelle; esimerkiksi kirkonrottaa käytiin leikkimässä aidossa ympäristössä, kirkonmäellä. Tytöt leikkivät nukeilla ”hyvin vanhaksi” eli 10–11-vuotiaiksi. Nuket olivat 20–30-senttisiä guttaperkka-nukkeja. ”Yhden tytön äiti oli ompelija, jolta jäi aivan ihania tilkkuja. Tilkkuja vaihdeltiin, leikeltiin ja ommeltiin niistä nukeille vaatteita.” Tehdasvalmisteisia leikkivälineitä oli varsin vähän. Polkupyörällä ajamista opeteltiin yleensä aikuisten pyörillä, sillä kovin monella ei silloin ollut omaa pyörää. ”Rakennusmestari Ojasen Antti-poika oli harvoja, joka sai oman pyörän. Hän lainasi sitä auliisti myös tytöille, jotka polkea

kingersivät tangon alitse”, Anna-Maija muistelee huvittuneena.

Lasten käyttämä uimaranta oli Huutokalliolla. Virrassa kulki tiheästi tukkilauttoja. Kun uimataitoa ja voimia oli kertynyt riittävästi, jokaisen lapsen haasteena oli uida lautalle ja roikkua sen kyydissä pitkin virtaa. ”Jälkeenpäin ajatellen se oli aika hurjaa, sillä lautan alla kävi melkoinen imu, joka olisi voinut viedä vaikka mukanaan.” Mutta, Anna-Maijan sanoin: ”Eivät ne hölmöydet tähän loppuneet. Syyskesällä käytiin Palomäellä ja Pappilankadulla omenavarkaisissa ja seminaarin puutarhasta pihistämässä porkkanoita. Eräänä syksynä Uskin pihassa nuori omenapuu teki ensimmäisen satonsa, kaksi isoa omenaa. Sen verran meillä oli omaatuntoa tallella, että vietiin niistä vain toinen. Kun myöhemmin normaalikoulun opettajana näin ikkunasta omat oppilaani omenavarkaisissa, eipä ollut kanttia nostaa asiasta isompaa juttua, koputin vain ikkunaan ja näytin etusormella, että soosoo”.

Lumirakenteluun, hiihtämiseen, mäenlaskuun ja luistelemiseen oli talvisin verrattomat mahdollisuudet. Heikinpohjantietä ei ollut rakennettu vielä nykyiseen mittaan, ja niinpä mäkeä voitiin laskea korkealta Kuninkaankartanonmäeltä aina Kuussalmelle asti. Lasten hiihtoretket ulottuivat jään ylitse Pihlajaniemelle, joka oli silloin jokseenkin harvaanasuttua seutua.

Lapsia, joiden vanhemmat olivat eronneet, oli tuolloin vähän, Anna-Maija ja pari

Anna-Maija pyhämekossa ja rusetissa Kuninkaankartanon metsässä Heikinpohjassa jonakin kauniina kesäpäivänä n. 1951 (kuva Anna-Maija Juutin albumista)

muuta tyttöä. Anna-Maija muistelee lasten puuttuneen hänen ”isättömyyteensä”. Suurta ongelmaa asiasta ei kuitenkaan tullut. Anna-Maija kertoo, että hän meni äitinsä luokse ja ehdotti, että äiti hankkisi uuden isän. Äiti oli nostanut Anna-Maijan syliinsä ja kysynyt: ”Eikös meidän ole näin ihan hyvä? – ”Niinhän meidän olikin, ja se asia jäi sitten siihen”, Anna-Maija toteaa.

Aune-äiti oli taitava ompelija ja huolehti innokkaasti tyttärensä vaatetuksesta. Sunnuntaisin puettiin aina kaunis pyhämekko ylle. Kun tuli äitienpäivä, pikkutyöt saivat polvi- tai nilkkasukat mekkojensa somisteeksi ja kipaisivat rusetit keikkuen ostamaan kevään ensimmäiset jäätelöt kioskista, joka avattiin joka vuosi juuri äitienpäiväksi Tulliportinkadun ja Heikinpohjantien risteykseen, entisen Esson paikalle.

Anna-Maija sanoo, että vielä aikuisenkin mittapuulla arvioituna leikkiminen lapsiryhmissä oli monin tavoin myönteisesti kasvattavaa: opittiin monenlaisia taitoja, totuttiin liikkumaan ympäristössä ja tutustuttiin toisiin lapsiin, niin poikiin kuin tyttöihinkin – sosiaalistuttiin. ”Kun riitoja tuli, ne selviteltiin ja sovittiin. Tyttöjen ja poikien yhteisleikkien seurausta varmaankin on, että myöhemmin omassa työssäni olen järjestelmällisesti muodostanut tyttöjen ja poikien sekaryhmiä erilaisiin yhteistyötilanteisiin.”

Kouluun kuusivuotiaana

Anna-Maija Väättäinen aloitti koulunkäynnin kuusivuotiaana 1952, jolloin myös äidin ongelmat päivähoiton järjestämisessä helpottuivat. Satoja koulutulokkaita opintien alkuun ohjannut Anna-Maija arvioi, että hänelle itselleen oikeastaan vasta oppikoulussa selvisi, miksi koulua käydään. Puistokadun kouluun, jossa hän kansakoulun aloitti, tuli seminaarin perustamisen myötä harjoitteluluokkia. Anna-Maija kävi kolmannen ja neljännen luokan harjoitteluluokalla, jonka opettaja oli Tyyne Koponen. Poikkeuskoulutuksen vuoksi harjoittelijoissa oli sekä miehiä että naisia.

– Nuorten opettajien työskentelystä painui erityisesti mieleeni elämäni ensimmäinen moniste, johon oli piirretty kaunis päivänkakkaran kuva. Se kuva saatiin värittää ja kirjoittaa kasvin osat siihen. Ja sitä monistetta tietenkin haisteltiin. Se oli sprimo-niste ja tuoksui ihmeen hyvälle... Martti Talvela opetti meille laulua. Laulukoepäivänä sattui niin, että nohdin käsityöni kotiin. Talvela, joka piti meille laulukokeet, antoi minun laulaa ensimmäisenä ”Nyt tuulet nuo viestin jo toivat”, ja sen jälkeen sain lähteä noutamaan käsityötä kotoa seuraavaa tuntia varten. Myös savonlinnalaisille tuttu urheilumies Jorma Kajanto komeilee luokkakuvassani.

Harjoittelijoita kohdattiin myös muissa ympyröissä: ”Sain vierailta yhden nuoren opettajan kotona, ja hän puolestaan kävi meillä. Hän teki oppilaantuntemusselostetta. Kerran taas, kun olin kaupungin luistelujäällä Koululahdella, siellä oli soittoa ja rusettuluistelua. Olin silloin jo hyvä luistelemaan ja osallistuin rusettuluisteluun. Numerokseni sain 13 ja sen mukana parikseni seminaarin miesopiskelijan. Hän luisteli minun, pikkutyön, kanssa koko illan ja vielä illan päätteeksi kyyditsi moottoripyörällä kotiin Heikinpohjaan. Arvaat, että olin pakahtua ylpeydestä.”

Kansakoulun neljänneltä Anna-Maija pyrki tyttölyseoon, johon sanojensa mu-

kaan ”häppäräppä” pääsi. Kun Savonlinnassa alkoi seuraavana vuonna toimia yhteiskoulu, Anna-Maija ystävänsä kanssa olisi halunnut vaihtaa sinne oppilaaksi, mutta äiti kielsi, koska yhteiskoulussa keskikoulua käytiin vain viisi vuotta – vuoden vähemmän kuin tyttölyseossa.

– Äiti ei minua laskenut, koska olisin päässyt jo viisitoistavuotiaana koulusta pois. Äiti sanoi: ”Sulle ei oo mitään töitä, etkä sinä pääse mihinkään kouluun sen jälkeen. Ei tule kuuloonkaan.”

Niinpä Anna-Maija kävi keskikoulunsa ”Tipulassa” ja pääsi sieltä aikanaan erinomainen keskikoulutodistus taskussaan. Tuli syksy, ei ollut töitä.

– Äiti sanoi, että olikohan se virhe, että sinä jäit koulusta pois. Nyt meidän täytyy ruveta ajattelemaan.

Näin Anna-Maija päätyi vuodeksi Joutsenon kansanopistoon opiskelemaan ja kasvamaan. Hän haaveili sairaanhoitajan urasta. Sairaanhoito-oppilaitokseen oli kuitenkin ikärajana 18 vuotta, mikä olisi merkinnyt vielä yhtä väli vuotta. Opettajaseminaariin hänet lopulta ohjasi, kukapa muu kuin oma äiti: ”Josko menisit seminaariin, kun se on tuossa lähellä, aidan takana. Miltä se tuntuis se opettajan ura?”

Puistokadun kansakoulun neljäs harjoitteluluokka 1955–1956. Taustalla seisovat seminaarin opetusharjoittelija Jorma Kajanto ja luokan opettaja Tyyne Koponen. Luokan oppilaista Anna-Maija istuu takarivissä oikealla. (Kuva Anna-Maija Juutin albumista.)

Opiskeluaika seminaarissa

”Jos ei olisi ollut seminaaria, ei olisi nyt yliopistoakaan”, sanoo Anna-Maija Juuti. ”Seminaarista liikkuu kaikenlaisia tarinoita, myös kielteisiä. Se oli kuitenkin sitä aikaa, jota silloin elettiin, ja tarinat pitää ymmärtää senaikaista kulttuuritaustaa vasten. Seminaarilaisten elämä oli aika säädeltyä, myös niiden, jotka asuivat kotona, kuten minä. Lämmöllä kuitenkin muistan niitä aikoja, vaikka moni silloisista tapahtumista hymyilyttää.”

Seminaarin monipäiväiset pääsykokeet olivat alkukesästä. Opiskelijoiksi otettiin vuorovuosin kansakoulun käyneitä kuusivuotiseen koulutukseen sekä keskikoulu- tai lukiokoulutuksen saaneita nelivuotiseen koulutukseen. Sisäänotto vaihteli kahden- ja kolmenkymmenen opiskelijan välillä. Kuten nykyisinkin hakijoita ja opiskelijoiksi valittuja oli ympäri maata. Pääsykokeet muodostuivat oppiaineiden kokeista, opetus- tuokiosta ja haastattelusta. Liikunnan kokeessa piti kiivetä köysiin, tehdä käsin- ja niskaseisonta, heittää kuperkeikka eteen- ja taaksepäin sekä kärrinpyörä.

– Kaikista selviydyin, mutta seuraavana päivänä en tahtonut päästä sängystä ylös, enkä sen koommin tainnut kiivetä köysiin. Uskonossa kysyttiin, mitä on Johannes 3:16 ja sen semmoista, hyvin simppeleä tietoa. Jeesuksen opetuslapset piti osata yms. tärppejä. Musiikkikokeessa piti laulaa jokin laulu ja soittaa sai, jos halusi antaa näytteen taidoistaan. Äidinkielessä kirjoitettiin aine. Rehtori Anna Kekkonen haastatteli yksin koko pyrkijäjoukon.

– Kun pyrkijät saapuivat seminaarille, Anna järjesti meidät ryhmiksi tiettyyn järjestykseen ja valokuvasi. Näitä kuvia hän sitten käytti apunaan haastattelussa ja arvausten jälkeenpäin lukiessaan muistiinpanojaan kustakin hakijasta. Lisäksi hakijat pitivät pienen opetustuokion, minä arpomalla annetusta aiheesta ”Miten kauppa saa tarvaransa?”.

Tieto pääsykokeen tuloksesta tuli muutamassa viikossa. Opinnot käynnistyivät syksyllä 1963. Opiskelijat saivat valmiin lukujärjestyksen käteensä, ja työ alkoi ilman kummempia tutorointeja. Opiskelu oli koulumaista. Ensimmäinen lukukausi oli koeaikaa, jolloin uusien opiskelijoiden käyttäytymistä erityisesti seurattiin. Koska tanssia ei pidetty seminaarilaiselle sopivana harrastuksena, Anna-Maija vältti tansseissa käyntiä lähes koko koeajan:

– Ainoastaan kerran, syyslukukauden lähestyessä loppuaan, uskaltauduin Mauno Kuusiston konsertin jälkeisiin tansseihin.

– Työviikko seminaarissa aloitettiin maanantaiaamuna aina yhteisellä päivänavauksella ja yhteislaulutilaisuudella. Nimenhuudon avulla varmistettiin, että kaikki olivat läsnä. Laulettiin monenlaisia lauluja virsistä ”Asikkalan puisiin rattaisiin”. Seminaaria käytiin kuusi päivää viikossa, kuten kouluakin. Päivät olivat pitkiä. Oppi, jota opettajankoulutuksessa saatiin, koostui paljolti aineenhallinnallisista asioista. ”Olin koulutukseen erityisen tyytyväinen, tietysti myös siksi, että itse opiskelin keskikoulupohjalta. Meidän kurssista hyvin suuri osa oli ylioppilaita”, Juuti toteaa. Opettajissa oli ”ihania persoonallisuuksia”, kuten uskonnon ja historian lehtori Jaakko Kosonen.

– Puhuimme ”Jaska-papista” selän takana, salaa, koska opettajat ja opiskelijat teitittelivät toisiaan. Jaska-papin luennolla vauhti oli niin kova, että jos kynä putosi lattialle, niin monta riviä jäi kirjoittamatta. Puhumattakaan, että olisi ollut jokin lyi-

lytättekynä, joka piti täyttää. Ei tullut kuuloonkaan, piti katsoa, että kaikki tarvikeet riittivät tunniksi. Jaakko Kosonen oli niin ihmeellinen ihminen, että kun hän meni taulun eteen, otti liidun ja ryhtyi piirtämään maailmankarttaa, hän ei tarvinnut muuta kuin silmänsä, sen liidun ja taulun, ja pian syntyi maailmankartta, sellainen, josta tunnisti, missä mitään on. Hänen luentomuistiinpanonsa olivat pienestä A6-vihkosta otettuja aukeamia, täyteen piiperrettynä pientä kirjoitusta eri väreillä eri suuntiin. Hänen luentonsa olivat tavattoman jäsenneilyjä, ja niissä oli hirvittävän paljon asiaa. Opetusharjoittelussa sitten myöhemmin jos sattui, että kahdella opiskelijalla oli yhtä aikaa tunti eri luokissa, hän saattoi sanoa harjoittelijalle: ”Älkää pyyhkikö taulua, minä tulen katsomaan.” Hän kuunteli toisen tunnin ja kävi katsomassa toisen taulupiirustuksen ja antoi palautteen sen taulupiirustuksen pohjalta – aivan uskomaton mies! Kun alettiin valmistella tunteja, hän kantoi ison pinon kirjoja. Hän oli matkustellut paljon, ja hänellä oli pienoismalleja, joita hän antoi opiskelijoille lainaksi. Ihana ihminen!

Anna-Maija kertoo saaneensa paljon myös äidinkielen lehtori Kaarina Salervoilta: ”Hän antoi tavattoman hyvät ohjeet. En ymmärrä vielääkään, millä ihmeellä hän oppi tuntemaan jopa harjoittelukoulun pikkuoppilaiden taidot. Hän osasi ohjata, miten kukaan oppilasta tuli kohdella jossakin tietyssä tilanteessa, minkälaiset taidot heillä oli ja minkälaisia harjoitteita heistä kukin tarvitsi.”

Lehtori Salervon temperamenttiin opiskelijat pääsivät myös tutustumaan: ”Meillä oli saksan tai ruotsin tunnilla käsitelty jotain asiaa, ja kuinka ollakaan saman asian otti esille suuresti kunnioittamani lehtori Kaarina Salervo seuraavalla tunnilla. Asian toistuminen alkoi meitä tyttöjä hymyilyttää, ja katsoimme vähän toinen toisiamme, että tästähän vasta äsken puhuttiin. Kaarina Salervo ei ilmeistämme pitänyt ja suuttui hirveästi. Hän lähti ovet paukkuen pois siitä luentotilaisuudesta, jolloin me ihmettellemään, että mitä tässä nyt oikein tapahtui. Sitten vain istuimme siellä ja odotimme. Kohta hän tuli takaisin, ja kaikki olivat ihan hiljaa, totisina, eikä kukaan uskaltanut vilkaista sivulleen.”

Kysyikö lehtori Salervo, mistä oli kyse?

– Ei, se jäi varmasti hänelle itselleen arvoitukseksi. Muistan, että hänellä oli silloin yllään erittäin upea punainen tyköistuva leninki. Hän näytti hyvin kauniilta, ja meistä tuntui, että kamalaa, mitä me oikein teimme.

Biologian ja maantiedon lehtori Eila Tulkki-Pietikäinen oli Anna-Maijan vuosikurssin luokanvalvoja. ”Hänen tunneistaan on jäänyt erityisesti mieleen, että hän käytti paljon episkooppia esitelläkseen asioita kuvin. Kuten tiedämme, sen ajan episkoopit vaativat hyvin pimennetyn luokan. Me raukat, jotka emme luottaneet muistiimme, yritimme siellä pimeässä luokassa kirjoittaa muistiinpanoja. Joskus se vähän suututti, mutta kyllä siihen sitten opittiin suhtautumaan.”

Liikunnan lehtorina oli Sinikka Holopainen, joka myöhemmin siirtyi Jyväskylään, jossa väitteli tohtoriksi. ”Hän oli hyvin pätevä ja vaati paljon. Hänen ohjauksiinsa arkailtiin mennä, koska hän saattoi käskää käsin- tai niskaseisontaan työhuoneessaan – vaatetuksesta riippumatta. Naisten arkivaatteena oli tuolloin vielä hame. Housuja sai käyttää vain liikuntatunneilla. Joka liikuntatunnin jälkeen työt kuroivat itsensä, kuka minkinlaisiin korsetteihin, sukkanauhoihin ja sukkiin. Ryhtiä ja kapeaa vyötäröä korostettiin. 1960-luvun mittaan tulivat sukkahousut kauppoihin, mutta jot-

kut käyttivät jonkin aikaa vielä niidenkin kanssa korsettia. 1960-luvun lopulla, kun housujen käyttö oli jo vapaampaa, samanlaisia ongelmia ei enää ollut.”

”Sinikka Holopaisen kanssa olin muutenkin tekemisissä”, Anna-Maija muistelee, ”sillä kuuluin partioon, jossa hän oli lippukunnan johtaja. Olen hänelle hieman katkera siitä, ettei hän hyväksynyt minua luistelun tentissä ensimmäisellä suorituskerralla, vaikka varmasti osasin ne asiat. En kylläkään silloin enää ollut niin liikunnallinen kuin kansakoulussa. Kyllä hänen kanssaan tultiin toimeen, mutta tarkasti piti opetella esimerkiksi tuntu-suunnitelman tamburiinirytmit, kun mentiin keskustelemaan hänen kanssaan suunnitelmista. Tamburiinirytmit piti naputtaa siellä.”

Matematiikkaa opetti Torsten Strandman ja jonkin verran myös rehtori Kekkonen. ”Torsten Strandman oli hupaisa vanhahko mieshenkilö, harmaantunut, charmantti, kaikkien naisten ja tyttöjen ihailema mies. Hänen vaimonsa Sointu Strandman oli hyvin äidillinen ihminen, normaalikoulussa töissä. – Musiikkia opiskeltiin sekä soittoa että laulua. Opiskelemaan ei päässyt, ellei koulutodistuksessa ollut musiikista vähintään seitsemän. Joitakin seiskoja oli, mutta yleensä useimmilla oli musiikinarvosana kahdeksan tai parempi. Ne, jotka olivat päteviä soitossa ja laulussa, etenivät omaa tahtiaan. Kirsti Luukkonen oli soiton opettaja. Minulla ei ollut aiempia soitto-opintoja, kun menin ensimmäiselle soittotunnille. Luukkonen istahti harmonin ääreen ja soitti sillä ’On meillä aarre verraton’. Lopetettuaan hän sanoi: ’Mene harjoittelemaan. Tule viikon päästä näyttämään, mitä osaat.’”

– Kun selvisin siitä verrattomasta aarteesta viikon jälkeen, en ole soittanut sitä virttä koskaan. Hän vain kerran soitti sen, ja siltä pohjalta piti mennä harjoittelemaan. Piti soittaa kaksikäteisesti, polkea ja levittää vielä palkeita polvilla. Soitto teetti kovasti töitä. Kuusikymmentä virttä opeteltiin soittamaan koraalikirjasta. Myös Jorma Kalle Väänänen opetti musiikkia, musiikin teoriaa ja laulua. Sointusäestystä ei silloin opetettu, nykyopiskelijat saavat tässä suhteessa paljon paremmat lähtökohdat. Virsien lisäksi laulettiin myös koululauluja, muutamia naiskuorolauluja ja kansanlauluja. Musiikki oli joka kurssilla tärkeää. Jos mentiin esimerkiksi retkille, siellä yleensä kaikui elävä musiikki.

Kotitaloutta opeteltiin myös, koska saattoi olla, että opettaja joutui kotitalouttakin opettamaan. Lisäksi koulutukseen sisältyi maatalousharjoittelua kolmannen ja neljännen vuoden välissä. Jokaisen piti mennä maataloon suorittamaan harjoittelu ja tehdä siitä kertomus. Myös puutarhatyöt kuuluivat seminaarilaisille joka syksy ja kevät, muutama kymmenen tuntia, jotka ylimääräisellä ajalla tehtiin seminaarin puutarhassa.

– Kun asuin Heikinpohjassa, tein usein syksyn puutarhatyöt jo ennen seminaarin alkua, että oli aikaa muille opinnoille. Kaksikymmentä tuntia oli aika paljon pitkien koulupäivien päälle, mutta silloin puutarhuri työskenteli yksin siellä ja piti paikat järjestyksessä ja kunnossa.

Kasvatustiedettä oli, samoin erityispedagogiikkaa. Lehtori Tellervo Lummevuori, pitkän linjan kasvatustieteilijä, toimi opettajana. Hän kannusti opiskelijoita ajamaan ajokortin, vaikkeivät autoa hankkisikaan, ”kun koskaan ei tiedä tiedä, millaiselle kylälle joutuu, ja siellä voidaan tarvita ihmistä, joka osaa ajaa autoa”. Tämän edistykseisen ihmisen kohtalona oli kuolla liikenneonnettomuudessa.

Miten kasvatustiede koettiin, oliko se opettajan työlle vierasta?

– Mielestäni ei. Minä esittelen usein opiskelijoille Koskenniemen kirjan ”Taitava opettaja”, joka on luettu hyvin tarkkaan, alleviivaten, lisälehtiä sinne laittaen. Sehän oli semmoista käytännön juttua. Kasvatustiedettä oli hyvin vähän, sitä olisi voinut kenties olla enemmänkin. Erityispedagogiikassa perehdyttiin erityisoppilaisiin ja -opetukseen sekä oppimisvaikeuksiin. Tehtiin myöskin retki Vaalialaan ja tutustuttiin vammaisuuteen.

Entä ns. pahatapaiset lapset?

– Hyvin vähän heitä käsiteltiin, mutta käsiteltiin kuitenkin. Tällaisiakin lapsia oli, mutta heistä ei niin hirveästi puhuttu. Opiskelimme myös oppilaantuntemukseen liittyviä asioita, siis kehitys- ja kasvatustieteitä. Pikkuisen vähän kaikkea laajalta alueelta.

Kolmannelta vuosikurssilta joulun jälkeen alkoi opetusharjoittelu, jota jatkui koko kevään ja koko viimeisen opiskeluvuoden, ja se arvosteltiin asteikolla 4–10. Harjoittelussa pidettiin mm. alustunteja. Opiskelija sai valmiina tunnin aiheen. Alustunteja olivat kuuntelemassa seminaarin rehtori, kyseisen aineen lehtori ja luokanopettaja, kasvatustieteen lehtori ja kaikki kurssilaiset. Alustunnin päätteeksi pidettiin keskustelu, jossa ruodittiin tuntia ja opastettiin tunninpitäjää sekä käsiteltiin kyseisen aineen opettamiseen ja opiskeluun liittyviä asioita yleensä.

Tenttejä varten oli lukujärjestykseen varattu viikon mittaisia tenttivapaita. Taval-

Ainakin juhlissa tanssittiin ja jalka nousi kepeästi. Seminaarin toisen vuosikurssin opiskelijoita 1964–1965: vasemmalta Anna-Maija Väättäinen (nyk. Juuti), Pirkko Kankkunen (nyk. Salminen), Liisa Lenho (myöh. Hakkarainen), Eeva-Liisa Petäjälahti (nyk. Laakso) sekä Pirkko Salmelainen. (Kuva Anna-Maija Juutin albumista.)

lisesti keskiviikko ja lauantai olivat tenttipäiviä. ”Ensimmäisestä tentistä kun selvittiin, rehtori piti meille puhuttelun ja sanoi, ettei tenttitilaisuus ole mikään urheilutilaisuus, koska osa meistä tytöistä oli tullut tenttiin hieman vapaammin pukeutuneena pitkiin housuihin. Seminaarissa meiltä arvosteltiin myös käytös. Joiltakin opiskelijoilta laskettiin käytösnumero raskauden vuoksi, ja heidät myös erotettiin vähäksi aikaa. Osa jäi sille tielleen, mutta osa tuli takaisin ja osoitti taas olevansa kymppin käytöksen arvoisia ihmisiä.”

Anna Kekkosesta et ole vielä oikeastaan kertonut paljoakaan, minkälaisia muistoja hänestä on jäänyt mieleesi?

– Hän oli hyvin jämäpti nainen, jolla oli kristillinen maailmankatsomus, luultavasti aika tiukkakin. Mutta hänelläkään ei varmaan ollut helppoa. Ajat ja tavat muuttivat. Kun olen itsekin joutunut joistakin periaatteista luopumaan ja tinkimään, olen myös häntä tutkailut siltä kannalta. Hänen täytyi varmasti monta kertaa joustaa periaatteistaan ja antaa periksi, hyväksyä, että tämä kuuluu tähän aikaan. Sen vuoksi minä kunnioitan häntä suuresti. Hän oli siihen aikaan erittäin pätevä johtaja seminaarille.

Minkälaisista periaatteista oli kyse?

– Pukeutuminen oli yksi asia, kuten tenttipuhuttelukin osoitti, suhtautuminen miehiin ehkä myös. Internaattissa asuvia tyttöjä ei saanut tavata huoneistaan kahdestaan miehen kanssa, piti olla joku kolmas pyörä, ettei vaan pääse tapahtumaan mitään. Oli selvää, että hän suhtautui kielteisesti tupakointiin ja alkoholinkäyttöön, eikä seminaarilaisen sopinut näyttäytyä ravintolassa. Toisaalta eivät sellaiset asiat vielä minun opiskeluaikanani yleisemminkään kuuluneet elämäntapoihin. Kuitenkin vielä 1970-luvun alkupuolella, kun tavat olivat jo yleisesti muuttuneet, seminaarin normit säilyivät, ainakin muodollisesti. Kun opiskelijat lähtivät internaatista, heidän oli kirjattava ylös, mihin menivät. Jos kohteena oli Tott tai Seurahuone, opiskelijat kirjoittivat jonkin, kaikkien muiden paitsi valvojan tiedossa olevan, salanimen ravintolalle.

– Anna Kekkosen pitämät aamuhartaudet koin hieman ahdistavina, hän puhui kyllä hyviä asioita mutta hän puhui niin, että hän itse liikuttui. Hän itki melkein joka kerta pitäessään aamunavausta.

Joulukuun yhdeksäntenä Anna Kekkonen tarjosi Annan-päivän kahvit uusille opiskelijoille kodissaan. Hän asui Savonniemessä asuntolan viereisessä puutalossa.

– Meidän kurssimmeikin meni hänen luokseen jännittyneen odotuksen vallassa. Joulukuiset säät olivat yleensä kylmiä. Sanottiin kädestä päivää, kuten hyviin tapoihin kuului. Minulla on tunnetusti lämpimät kädet, ja kun kättelimme, hän tokaisi: ”Lämpimät kädet, kylmä sydän.” Se tuntui sillä hetkellä arvostelulta, vaikka tiedän, ettei hän varsinaisesti tarkoittanut mitään. Anna Kekkonen kuunteli kyllä ihmisiä, alaisiaankin. Kun erällä naisopettajalla oli kampaaja keskiviikkoisin aina tiettyyn aikaan, niin Anna laati lukujärjestyksen siten, että tämä opettaja pääsi kampaajalle. Kun seminaarissa oli erilaisia juhlia, Anna osasi jakaa töitä, mutta viimeisen silmäyksen hän loi aina itse. Jos juhlasalissa oli jokin tilaisuus, hän antoi puutarhurin koristella salin ja vahtimestarin järjestää tuolit, mutta aina ennen tilaisuuden alkua hän kävi katsomassa, että paikat ovat siinä kunnossa, että juhlayleisö voi saapua. Hän oli sillä tavalla hyvin täsmällinen ja hoiti tehtävänsä asiallisesti.

Anna-Maija Juuti muistelee, että Anna Kekkonen jakoi sekä opettajien että opis-

kelijoiden mielipiteitä.

– Kaikki eivät esimerkiksi jaksaneet ymmärtää hänen syvää kristillisyyttään, mutta minua toisten mielipiteet eivät enemmälti häirinneet. Hänellä oli itsensä kanssa riittämiin tekemistä yrittäessään sopeutua uusiin tilanteisiin.

Anna-Maija Väätäinen valmistui opettajaksi keväällä 1967. Valmistujaisia juhlittiin kahtena päivänä. Varsinaista päättäjäispäivää edeltävänä iltana lähteville opiskelijoille ja heidän omaisilleen järjestettiin ruusukonventti, johon pukeuduttiin juhlallisen keveästi. Konventissa laulettiin paljon, esitettiin ohjelmaa ja lopuksi nautittiin kahvit. Tilaisuuden jälkeen opiskelijat lähtivät linja-autolla kierrokselle opettajiensa kotipihoille. Siellä he lauloivat jäähyväislaulut ja jotkut opettajista tarjosivat opiskelijoille pientä purtavaa. ”Esimerkiksi Pirkko ja Kalervo Seppälä olivat koonneet lakrisipatukoista ukon, jonka antoivat meille, ja Tellervo Lummevuo kutsui luokseen syömään nakkeja.”

Toukokuun viimeisenä päivänä oli päättäjäisjuhla, arvokas ohjelmallinen tilaisuus, johon valmistajat pukeutuivat jakkupukuihin. Uudet opettajat saivat todistuksensa ja kättelivät opettajansa hyvästiksi. Jotkut opettajista, kuten Kaarina Salervo, tekivät tuolloin sinunkaupat valmistuneiden kanssa.

Opettajana, lääninkouluttajana ja vararehtorina

Ensimmäisen opettajanpaikkansa Anna-Maija Juuti sai Nätkin koulusta vuonna 1967. Luokka oli ensimmäinen luokka, ja vaikka nuori opettaja olikin toivonut saavansa jonkin pidemmälle edenneen oppilasjoukon, työ käynnistyi mukavin mielin. Anna-Maija opetti kaikkia aineita, ja tunteja piti suunnitella. Hän luki opetussuunnitelmaa, leikkeli aihevihkoon luokkaansa koskevat osiot eri aineista ja tunsu onnistuvansa työssään. Lukemisen alkeita hän olisi halunnut opettaa äännetavausmenetelmällä, mutta kun rinnakkaisluokassa opetettiin kirjaintavausmenetelmällä, Anna-Maija ei rojhennut poiketa koulun tavoista ennen kuin seuraavana vuonna saatuaan uuden ensimmäisen luokan.

– Se opetustapa oli minusta paras, kunnes sitten myöhemmin huomasin, että vieläkin parempi ja minulle sopivampi tapa oli olemassa, Linda Heiskasen menetelmä, jossa tavuja yhdistettiin liukumalla. Nykyisin menetelmäni on jonkinlainen sekamenetelmä, jossa äänteet opetellaan äänteinä, opitaan niitä kuulemaan ja yhdistämään tavu kerrallaan liukuen ja tavurajat pidetään selvinä. Se sopii mielestäni hyvin suomen kieleen ja siihen, miten lapset oppivat. LPP-menetelmään (puheesta lukemaan -menetelmä) en tunne olevani vielä valmis, kertoo Anna-Maija.

Monet ensimmäisen oman luokan oppilaat ovat jääneet Anna-Maijan mieleen. ”Pasi, joka oli vilkkaanpuoleinen, ja Anssi, joka oli raikulioppilas hänkin. – Pasi, Anssi, nyt hiljaa! komensin heitä. Maarit on eräässä Savonlinnan koulussa opettajana; Jouni toimii poliisina. Sitten oli Rauno, joka kuului erilaiseen uskontokuntaan ja pärjäsi loistavasti uskonnon kokeissa”, opettaja Juuti luettelee. Hän vieraili myös monen oppilaansa kodissa.

Nätkin koulusta ja koulunjohtajasta jäi lämpimät muistot. ”Pekka Eronen pani minut säestämään päivänavauksessa. Olen siitä hänelle kiitollinen, koska en olisi

muuten varmaankaan opettanut koskaan musiikkia. Eronen sanoi, ettei anna nuoren opettajan tehdä samaa virhettä, jonka hän itse aikanaan teki.” Nätkiltä Anna-Maija siirtyi pian ensimmäisen lapsensa synnyttyä vuodeksi Mertalaan, jonka jälkeen avautui työura seminaarin, myöhemmin opettajankoulutuslaitoksen, harjoittelukoulussa silloisen uuden koulutoimenjohtajan Pentti Pihasen myötävaikutuksella.

– Kun kaupungilla ei Mertalan vuoden jälkeen 1971 ollut avoimia opettajan paikkoja, Pihanen soitti rehtori Kekkoselle, että olisi tarjolla hyvä nuori opettaja. Anna Kekkonen ratkaisi tuolloin viime kädessä myös harjoittelukoulun opettajakiinnitykset. Menin jännittynein ja kunnioittavin mielin häntä tapaamaan ja sain väliaikaisen opettajan viran hoitooni. Myöhemmin 1975, opiskeltuani hum. kand. -tutkinnon, sain pysyvän viran, kertoo Anna-Maija.

Harjoittelukoulu otti tulokkaan enemmittä mutkitta myönteisesti vastaan. Mutta Anna-Maija muistelee itse arastelleensa joidenkin seminaarin aikaisten opettajien ja puutarhurin kohtaamista kollegan tuttavallisuudella: ”Oli todella vaikea ryhtyä sinuttelemaan rehtori Kekkosta, lehtori Kososta ja puutarhuri Lappalaista.”

Miten seminaarin piirissä asennoiduttiin peruskoulu-uudistukseen?

– Anna Kekkonen mielipiteitä en tunne, olin jo siinä vaiheessa kaupungilla töissä. Saattaa olla, ettei seminaarin viimeisinä toimintavuosina juuri ehditty asiaan paneutua. Kaupungin opettajia kuitenkin koulutettiin peruskoulupedagogiikan kurseilla.

Peruskoulupedagogiikan kurssi, miten se erosi kansakoulupedagogiikasta?

– Erot eivät olleet mitenkään suuria. Ehkä suurin muutos liittyi matematiikan opetukseen ja joukko-opin käyttöönottoon, sitä ei seminaariaikana ollut. Toisaalta opettajat seminaarissa ja harjoittelukoulussa olivat hyvin edistyksellisiä. Muun muassa minua aikanaan harjoittelijana ohjannut lehtori Teuvo Pehkonen harrasti intoimielisesti INO-oppimista, Kaarina Pihlaja (nyk. Häkli) ja Kalervo Seppälä olivat yhdysluokan asiantuntijoita. Myös lukemaan opettamisen uudistaminen katsottiin tärkeäksi asiaksi.

Miten suhtauduttiin opetuksen eriyttämiseen mainitsemasi INOn (’itse neuvova opetus’) lisäksi?

– Siihen varmasti kiinnitettiin silloin enemmän huomiota kuin nykyisin. Laadittiin erilaisia tehtäviä erilaisille oppilaille. Tämän asian tiimoilla kaivattaisiin tässä maailmantilanteessa voimakasta herätystä, samaan tapaan kuin lukemaan opettamisen alueella tapahtui herätys 1980-luvun alkupuolella, kun Linda Heiskasen systeemi tuli vahvasti esille. Tarvittaisiin organisatorista eriyttämistä, yhdysluokkatyyppistä opetusta ja eri tason tehtäviä. Tuntisuunnitelmat olivat ennen paljon tarkempia kuin nykyiset. Nykyään suunnittelu tehdään ylimalkaisesti, joskaan sanasta sanaan kirjattuihin suunnitelmiin ei ole tarpeen palata. Tulevaisuudessa henkilökohtaiset opetus-suunnitelmat varmasti parantavat tilannetta.

Anna-Maija Juuti muistelee lääninkouluttajana toimimista tärkeänä uran ja kasvun vaiheena: ”1970-luvun lopulla minusta tuli alkuopetuksen lääninkouluttaja kymmeneksi vuodeksi. Lääninkouluttajan kausi toi paljon matkoja, joilla käytiin tutustumassa ja niinsanotusti neuvomassa riviopettajia. Siinä karsiutui se käsitys, että minä tässä olen maailmannapa.” Mikäs sen sai aikaan? ”Sen sai aikaan se, että kouluilla näki, kuinka opettajat tekivät töitä, ja seinillä niiden töiden tuloksia – siellä oppi huomaamaan, että siellähän ne todelliset taitajat ovat. Puurtajat, jotka eivät tehneet

itsestään mitään numeroa. Ja se antoi sisältöä omalle työlleni opettajankoulutuksessa. Kymmenessä vuodessa harjoittelukoulussa oli jo ehkä unohtunut, mikä oli se ympäristö, johon opettajia koulitaan. Minulle se oli avartavaa, osoitti oman rajallisuuteni ja lisäsi arvostusta muita ihmisiä kohtaan.

Toimit myös normaalikoulun vararehtorina vuosikymmenen? Mitä se merkitsi?

– Rehtorikausi, hallinnollinen kausi... silloin kasvoin ihmisenä ehkä enemmän kuin minään muuna kautena. Petri Salo opasti minua tehtäviini hyvin. Opin mm., että asiat ja ihmiset on pidettävä tiettyyn mittaan asti erillään toisistaan ja ettei kaikille voi aina olla mieliksi. Piti oppia ottamaan vastaan myös negatiivista palautetta. Oli oltava tasapuolinen kaikkia kohtaan ja perusteltava itselleen, miksi piti toimia niin kuin toimi. Johtaja päätyy pohjattomaan suohon, jos mukautuu kaikkien toiveisiin ja suostuu jatkuviin joustoihin ja poikkeusjärjestelyihin. On parempi tehdä selväksi periaatteensa, että voi kantaa itse vastuunsa ja tarpeen tullen sanoa, että on kaikkia muitakin kohdellut samalla tavalla, vaikka kipeitäkin ratkaisuja, esimerkiksi suhteessa ystäviin, joutuisi tekemään. Opin myös tarkastelemaan eri tavalla koulun varojen käyttöä, sillä enää ei ollut kyse vain siitä, mitä uutta tarvittiin, vaan myös siitä, mihin rahat riittivät.

Onko miesten ja naisten johtamisessa eroa?

– Minä olin aikanaan ajamassa sitä periaatetta, että rehtoriparissa pitää olla molempia sukupuolia. Naiset pitävät tärkeinä eri asioita kuin miehet. Miehet ovat yleensä suurpiirteisempiä, naiset osaavat tarkastella asioita arjen ja nyanssien tasolla. Meidän johtajamme ovat olleet hyviä. Jotkut ovat ehkä aluksi olleet hiukan virkaintoisia, mutta kaikki ovat kouliintuneet meidän koulutuksessamme, Anna-Maija nauraa. – Johtajalla pitää olla ideoita ja visioita, jotka voivat olla ylitsempuviakin, mutta me opettajat olemme sitä varten, että katsotaan, mikä on sopiva taso.

Mietteitä opettajanuran loppusuoralla

Lehtori Juutin ammattiura on kulkenut kymmenen vuoden jaksoissa opettajasta lääninkouluttajaksi ja vararehtoriksi. Parhaillaan hän kulkee viimeistä kymmenvuotiskauttaan kohti eläkettä.

Mitä ajattelet paljon lapsia nähneenä nykylasten elämästä?

Anna-Maija huokaa raskaasti.

– Nyt eletään yhteiskunnassa, jossa ”kaikki on hyvin”. Kuitenkin koulussa on paljon lapsia, joilla asiat eivät ole hyvin. Yhteiskunta on muuttunut rajusti. Joidenkin vanhemmat taistelevat elintason tai toimeentulon kanssa, toiset pyörittelevät uraputkea. Lapset ovat hyvin puettuja, näyttävät kauniimmilta, näyttävät enemmän lapsilta kuin ennen, mutta jossain on kuitenkin vikaa. Vaikka ennen vanhemmat tekivät kuusi päivää työtä ja sitten lepäsivät, heillä tuntui olevan enemmän annettavaa lapsilleen. Nyt vouhotetaan laatuajan nimissä lasten kanssa harrastuksesta toiseen, tehdään kotielämällekkin lukujärjestys ja jätetään kokematta tavallinen, yhteinen arki. Monesti lapset joutuvat huolehtimaan itsestään liian varhain. Lapsia, joilla ei ole erityisen hyvä olla, on enemmän kuin ennen. Kun on työttömyyttä, on hyvä että lapset ovat hoitopaikassa, mutta toisaalta silloin voitaisiin olla yhdessäkin. On totta, että van-

hemmuus on hukassa. Ei osata kantaa vastuuta, lapsi laitetaan liian aikaisessa vaiheessa huolehtimaan itsestään ja päättämään, mikä on oikein, mikä väärin, mitä saa tehdä ja mitä ei.

Voisiko kyse olla myös vanhempien henkisestä väsymisestä?

– Vanhemmilta luultavasti puuttuu itseltään sellainen lapsuus kuin meillä oli, ja osa vanhemmista on ehkä itsekkin joutunut lapsena kantamaan liikaa vastuuta itsestään ja selviämistään. He väsyvät ehkä herkemmin, kun pitäisi jatkaa vastuunkantamista vielä omastakin lapsesta. Mutta sitten on myös niitä lapsia, joista huolehditaan aivan liikaakin. Olin suorastaan riemuissani, kun luokallani yksi ihana, kiltti poika päätyi välitunnilla tappeluun. Ajattelin, että löytyihän siitä se tavallinen poikakin, joka ei anna loputtomiin kiusata itseään. Mielestäni siinä oli kyseessä ihan normaali välien selvittely.

Mitä mieltä olet integraatiosta?

– Olen itse kokenut niin sanotun vaikean luokan kanssa taistelemisen vaivat. Aluksi olin integraatiota vastaan ja olin sitä mieltä, etteivät luokanopettajan voimat mitenkään riitä integraation tuomien haasteiden selvittämiseen. Pikku hiljaa olen kuitenkin alkanut hyväksyä ideaa. Jos integraatio olisi pystytty toteuttamaan niin kuin ajateltiin runsaamman rahan aikaan, olisi voitu palkata avustajia, saada opetusvelvollisuuksiin huojennusta, ryhmäkokoja olisi voitu pienentää. Toimiva ratkaisu olisi varmasti löytynyt, ja olisi voitu joustavasti ratkaista, milloin lapsi on normaali-luokalla, milloin pienryhmäopetuksessa tms. Kun tuli lama, integrointi jäi, mutta tu-

Anna-Maija Juuti Pirjo Nuutisen haastateltava Savonlinnan opettajankoulutuslaitoksella touko-kesäkuussa 2002 (kuva: Juha Tikkanen)

kitoimet poistettiin. Omien kokemusteni valossa tällä hetkellä näyttää siltä, ettei ”normaalille” erityiskoululapselle ole sopivaa paikkaa. Lapsen itsetuntoa koetellaan normaaliluokassa, ja lapsi saa tuntea itsensä huonoksi. Vaikka kukaan muu ei sitä sanoisikaan, lapsi itse huomaa, ettei osaa, ettei kelpaa...

– Haimme taannoin eräälle tällaiselle lapselle vanhempien suostumuksella parempaa ympäristöä, sopivaa pienryhmää, mutta sellaista ei yksinkertaisesti löytynyt Savonlinnasta; tuskin olisi löytynyt mistään muustakaan kaupungista. En usko, että esimerkiksi luokattomuudesta olisi apua. Pienelle lapselle se merkitsisi kaaosta. Ei pieni lapsi voi ottaa niin suurta vastuuta itsestään. Aikuiset ovat vastuussa, ja heidän pitää auttaa lasta näkemään, mitä hän osaa ja mitä ei ja mitä pitää oppia. Aikuisten on osoitettava tie ja keinot, joilla lapsi saa selvän itsestään ja tulee vähitellen kykeneväksi vastuuseen.

Minkälaisiin arvoihin olet työssäsi ja elämässäsi nojautunut?

– Tasa-arvo poikien ja tyttöjen ja erilaisista perheistä tulevien lasten välillä on yksi, ihmisyyden arvo, olipa tausta mitä tahansa, toinen. Hyvät tavat, vaikka itse kävin omenavarkaissa, opetan niitä lapsille: itsehillintää, toisen huomioimista, vanhemman ja miksei nuoremmankin ihmisen kunnioitusta ilman pelkoa, oikeutta asiallisesti ilmaista oma mielipiteensä. Osa näistä on vasta vanhemmiten tullut. Nuorena olin tiukempi. Nyt osaan miettiä asioita enemmän toiseltakin kannalta. On ehkä yllättävää, että juuri rehtorikausi kasvatti katsomaan asioita useamman ihmisen silmin. Enää ei voinut ajatella, että tässä minä olen opettaja ja sitten tulevat nuo muut. On kuitenkin ollut haasteellista luopua omasta jyrkkyydestään; luopumisvaiheen taistelu oli rankkaa, mutta siitä ylipäästyäni olen saanut kokea paljon myönteisiä seurauksia. Huonoina aamuina ikävät asiat voivat tyystin hävitä luokkaan astuessa. Osaan iloita luokassani sellaisista asioista, joita aikaisemmin, tehokkaasti touhuttessani, en huomannutkaan, kuten lapsen katse tai iloinen tervehdys, jonka luokaltani saan.

Anna-Maija Juuti on asunut Heikinpohjassa 1980-luvun puoliväliin asti. Myös hänen työuransa on keskittynyt Kuninkaankartanonmäelle. Hän on nähnyt miljöön muuttumisen nykyisenlaiseksi. ”Kun seminaaria alettiin rakentaa, paikalliset harmittelivat ulkoilualueiden menettämistä, mutta lopulta lienee käynyt niin, että viheraluetta on näin parhaiten säilytetty jälkipolville. Tähän ympäristöön kiintyneenä savonlinnalaisena toivon, että kampusrakentamisessa tulevaisuudessakin käytettäisiin tiukkaa harkintaa ainutlaatuisten luontoarvojen säilyttämiseksi.”

Uskotko, että Savonlinnan opettajankoulutuslaitos viettää myös 60-vuotisjuhlia?

– Henkilökohtaisesti toivon, että jälkipolvet viettävät vielä 100-vuotisjuhliaakin. Opettajankoulutuslaitos on Savonlinnan seudulle hyvin tärkeä monessakin mielessä. Jos laitos ei jatkaisi toimintaansa, syntyvää aukkoa olisi todella vaikea paikata. Omaa yliopistoa koskeviin hankkeisiin suhtaudun varauksellisesti. Savonlinna on pieni kaupunki, eivätkä korkeakoulupoliittiset suhdanteet ole mitenkään suosiollisia uusille yliopistoille. Nähtäväksi jää, miten opettajankoulutus tulevaisuudessa muuttuu – säilyykö yliopistokoulutus vai palataanko seminaarikoulutuksen suuntaan.